

MAZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 a kiadóhivatalban átvéve:
 1 évre 16 h.
 6 hónapra 9 h.
 3 hónapra 5 h.
 a postán szállítva:
 1 évre 24 h.
 6 hónapra 13 h.
 3 hónapra 8 h.
 Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
 napilap*

Megjelenik minden nap, kivétel a
 ünnepi napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 2.
 A szerkesztőség kéziratok elfogadása
 és megőrzésére nem vállal felelősséget.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó
 hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 58. szám. Nagyváradi Vasárnap, 1917 március 11.

A békében.

A békében megkezdődik majd azoknak a társadalmi erőknél küzdelme, melyek hivatva vannak újja alkotni azt, ami elpusztult itt a front mögötti rettenetes küzdelemben. Rettenetes itt a pusztulás. Óriási vagyonok harácsolódtak össze olyan emberek kezében, akik fekélyei a társadalomnak a pénz hatalma nélkül is. Micsoda nagy veszély van a pénz mindent leromboló hatalmában, ha hozzájárul ezeknek az embereknek lelkiismeretlensége, akik úgy tudják, hogy minden eladó.

Középosztályunk a megsemmisülés előtt áll. Tönkre tette az elviselhetetlen drágaság, nyomorra jutott. Ennek a társadalmi osztálynak a jövedelme a fizetése, szellemi munkájának a háború előtt megállapított bére. Ebből nyomorgott, erre csinált újabb adósságot, az ebből megtakarított kis tőkéjét költötte el. Lerongyosodott, s nincs miből újat szerezni. Micsoda újabb adósságok terhét veszi majd magára ez az osztály, ha a hitel újra megnyílik s a bankok újra lezámitolják a hivatalnoki váltókat s azután kezdődik egy még sanyarubb élet adósságoktól agyon terhelve. Ez a középosztály a nemzet gerince. Milyen veszély rejlik abban, ha ezt a középosztályt elkészerítik az anyagi gondok, pedig a középosztály tagjai, az állam hivatalnokai, az állam hatalmának kezelői! Ezek heroizmussal tűrtek eddig, de félni lehet, hogy erejük megtörik, mert sem maguknak, sem

családjuknak meg nem szerezhetik azt, amit műveltségük után méltán igényelhetnek.

Megrontotta a háború a családi élet szentségét. Asszonyok maradtak itthon, akikre rászakadt a család fentartásának gondja. „Erős asszonyt ki talál?” „Mulierem fortem quis inveniet? Procal et de ultimis finibus pretium ejus.” A frontokon küzdő férfiak sokszor áldozatul dobják oda nemesek életüket, hanem családi nyugalmaikat. Erkölcsi dekadencia fog beállani a háború után, amit jóvá kell tenni, mert elpusztult itt minden, ami itt az Ég s a föld közös munkája volt.

A gyermekek elvadulnak. Majd három éve, hogy nem állanak anyai fegyelem alatt. Nevelni csak együtt képesek az apa és az anya. Az apa erélye s az anya segítő gyöngédsége nélkül csak fél jellemek alakulnak. S ki tudja, hogy pótolható-e az a rombolás, amit a 3 év okozott a gyermekek jellemén. A fiatalok bűnösök száma megkétszereződött s olyan nagy az erkölcsi romlás, hogy el lehet mondani: a háború többet rombolt a front mögött, mint a fronton.

A pénz ördöge nagy rombolást végzett Kereskedő osztályunk rettenetes vizsgát állt ki. Kereskedői erkölcsről alig lehet beszélni. Harácsolókat látunk majdnem mindenütt, akiket csak a „konjunktúra” léza vezetett. Ezt a büvös szót ki is használták teljesen. Óriási vagyonokat harácsolnak össze, közveszély idején megkárosítva éppen a gazdaságilag

leggyöngébbeket. Vár tapad ehhez a pénzhez. Asszonyok és óhező gyermekek könyve, férfiak átka és megvetése van ezeken a konjunkturával szerzett friss vagyonon. Még azzal sem vigasztalódhatunk, hogy ezek a konjunkturázó üzér üzörások nem a mi népünkől valók. Alig látunk ilyen különbséget. Hogy ki kezdte, nem tudjuk, de részt vett benne majdnem mindenik.

Megrontott a társadalmi érintkezés hangja is. Az eldurvulás lépten-nyomon tapasztalható. Tülekedés, durvaság a vásárlók részéről, pohendiség, dőlly az árusítók részéről. A kiszolgáló személyzet módorában meglátszik az a mély megvetés, amit éreznek azok iránt a megvetett páriák iránt, akik drága pénzükért venni akarnak valamit.

A magyar történelem IV. Béla királyt a második honalapítónak nevezi, mert ő volt, aki újja alkotta a tatár dúlás után az elpusztított Magyarországot. Hazánk újja alkotásának nagy munkája fog megkezdődni a béke napjaiban. Isten segíteni fog ebben a küzdelemben is. Olyan idők fognak következni, amikor a vallás minden jellemet átalakító erejére nagyobb szükség lesz, mint valaha. El fog jönni az idő, amikor közveszélyes törekvés lesz az, amely a vallás nagy regeneráló erejét paralizálni akarja. Eljő az idő, melyről Jézus mondja: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Eljő a vallás nagy aratásának ideje. Ezekben a napokban működésbe kell hozni minden vallási tehetséget, minden szellemi erőt, amely képes arra, hogy vallásos érzelmeket ébresszen vagy azokat újra életre keltsen. Ezt a nagy

Tavaszi újdonságok minden cikkben megérkeztek!
 Selyem szövetek, karsonyok, gyapjuszövetek, mosókeimek, csipkék, díszek, szallagok.
 Új modellek: Blousok, kabátok, köppeny és Jouponokban. Keztyűk és hajúnyák, gyermekruhák, kötérek egy és fehérneműkben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legelegánsabb esztimék és ruhák készülnek, méltányos árban.
CZILLÉR IMRE nagyruházsa.

társadalmi átalakulást kell szolgálni mindenkinek. Az egyház ezt munkálja imáival s isteni eszközeinek minden hatalmával. Ezt a nagy munkát kell elősegíteni mindenkinek, ebben működnek össze a férfi eszével és szellemének erejével, a nő szívével. A férfi észszel, az asszony könnyel.

A mai társadalmi helyzeten változás csak akkor fog beállni, ha a termelők munkáját jobban megbecsülik.

A mai árak nagyot esni részben nem fognak többé, vagy sokára. Kiegyenlítődés csak úgy állhat be, ha a termelők munkáját, a munkabérekét fogják nagyobbra értékelni. A szellemi munkának az értéke is emelkedni fog s csak így lesz arány a szükségleti cikkek ára és a fizetések, a szellemi munka bére között. Ez a munkabér emelkedés, a szellemi munka értékének megbecsülése lassu folyamatu, de ezt a kiegyenlítődést siettetni kell. Ugy a szellemi termelők, mint a gazdasági termelők produktumának ára kell, hogy emelkedjék. Mert ha ez be nem következne, akkor a könnyen harácsoló vagyónok hatalma az évig nőne. Csak az igazi értékek emelkedésével, a munkabérek és a szellemi munka értékének növekedésével és a pénz értékének súlyedésével állhat elő az a társadalmi egyensúly, amikor a termelők, a munkások nem állnak mélyen alatta a pénzarisztokráciának, hanem ezek a társadalmi osztályok is értéküknek megfelelő megbecsülésben részesülnek.

A békében nem a nyugalom napjai virradnak fel reánk, hanem a lázas munka napjai. A fokozottabb társadalmi munka napjai. Ez a munka át kell, hogy alakítsa társadalmunkat. Az emberi szellem csodálatos alkalmazkodási képessége segítségül jó ebben a nagy átalakításban. De a leghatalmasabb segítség lesz a vallás ereje. És a leghatalmasabb segítők lesznek azok, akiket a harctérről visszavárunk. A lövészárók népe, akiket a sok szenvedés megtisztított. A hősök, akiket alázatossá tett a lelki nagyság, akik segíteni fognak megvívni majd ezt a lassubb, de a nemzet életére még nagyobb hatásu harcot is.

* **Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásu szer** a Farkas féle **hurut szeletke**. Ára 120 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogáriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

A katolikus ujságíró.

Halljuk, hogy a romboló sajtó „szenzáció”, látjuk, hogyan sietnek értesíteni szóval, írásban, telefonon, telegráfon s nyomtatással a vörös és sárga sajtót, az „6” sajtójukat. Nekünk még nincs ilyen szervezetünk, minket ezer és ezer szem bírál gáncsol és kicsinyel, mindenben magunkra vagyunk utalva, mert miakat hivatásunkban csak egy Isten és saját erőnk és hitünk segít. Mégis mindenen keresztültörünk: a közönyösségen, a roszakaraton, árkokon és drótsóvénysken feltartóztatatlanul és lelki bátorsággal. Mert vérbeli katolikus hírlapíróba bele van imádkozva a meggyőződés és elvhűség felsége. És a felség nem egy dekadens kultúrából, nem egy dekadens politikai rendszerből, hanem a kereszténység isteni elveiből csinál magának törvényt s ebből hirdeti az átalakító és hódító keresztény szellemet, amit a fehér lapon a fekete betű mond, az, ha fekete is, nem fekete gondolat, hanem a lángoló eszményiség izzó fehér gondolata, mely tisztit, nemest, újjáalakít.

A keresztény világnézet előtt a katolikus hírlapíró jár, homlokterében a küdsélemnek, amely egyenlőtlen. Ellenfeleink a sajtó 90 százalékát bírják. S ezt a szellemi táplálék készítőnek, a kösvéleményre befolyással bíró eme hatalmas eszköznök csak egytizedrésze áll a keresztény világnézet szolgálatában. És mulasztás a keresztény közvélemény elterjedésének felismerése körül.

Páter Kolb jászolta mondotta: tájékoztatlanúság és közönyösség, ezek miatt nem jut előre sajtónk. A tulajdonon az ujságíró: lekötik, busásan fizetik, védik, emelik. Nálunk tengődni engedik, lekicsinylik, akárhogy megbíhatatlan, korrupt közéleti szereplő, moderu panamista bíráskodik felette s elnyomja, de tudadni, támogatni, ehhez érdeketlenek és tudatlanok. Csak elcsulusaikat ne zavarja, az a fő. Pedig a letaksált hírlapíró az elvek nagy küzdelmeiben akaratauk ellenére, a dolgok rendezésénél fogva az ő irányítójuk is.

A tulajdonon értékelik és megbecsülik a hírlapíró, a politika és közélet kiválóságai figyelnek rájuk, súlyukat az események menetére tekintélynek vessik, beavatják terveikbe, támogatásukra gondot fordítanak, külföldön, Francia és Osztrószágban egy-egy kiváló hírlapíró államhivatalnok, diplomata s eljut miniszterségre. Aki feltud emelkedni a hírlapírás súlyának mérlegelésére, aki ért a közepszerűségéből kismelkedett hírlapíró egyéiségének lélektanához, aki kultúrrellemmel meg tudja ítélni, hogy mi'élő kört, tudást kell egy vérbeli, igazi hírlapírónak felölteni, az objektív ítéllettel nézi a hírlapíró fáradtságos kulturmunkáját.

Aki ismeri a magyar politikai, társadalmi és egyházi közélet történetét, az tudja, hogy az ujságírók az ő cikkeikkel alakították át Magyarországot: rudi állam'óságát modern államná s vitték az egyházi fellegába is új akkordekat. Ha nincs ujságíró, — mondja Keményfy K. Diniel, a jeles esztergomi katolikus publicista, — aki testet és lelket adjon a reformgondolatnak, ma fél-századdal hátrább állanánk. Nagy reformokat, amelyeket a politikusok felvetettek, az ujságírók vitték ki a kösvéleménybe, azok dolgozták fel s tették megérthetőkké. Az ujságírók szólaltak meg a reformok új, mérész hangjain s egy-egy ujságcikk sokszor irodalmi termék, akárhányszor művészi alkotás. Egy nagykalibru ujságcikk nagyobb befolyást gyakorolt, mint egy száraz tudományos munka. Széchényi Istvánról nemzetrageneráló és fejlesztő gigantikus eszméit a sajtó dolgosta fel s dolgozza ma is, merít a kimeríthetetlenből s táplálja belőle az új Magyarországot is.

Az igazi ujságíró nemcsak tud, de amit tud, azt meg is tudja írni. Nagy áttekintő, átoláló, átfogó, informáló és nyomozó erővel bír s nagyobb diplomata, mint a hivatásos bajkeverő. Az ujságíráshoz nemcsak készség, tudás és emelkedett gondolkodás, hanem az elmének nagyfoku fegyelmessége is szükséges, párosulva az elvi meggyőződés függetlenségével.

Nemcsak elviekus, hanem rövidlátó tehát, aki lekicsinyli a katolikus ujságíró, vagy nem értékeli kellően. A katolikus ujságíró publicisztikai dolgokban védi azt az elvet, amelyet meggyőződéseszerűen ujságja vall, támadja viszont mindazt, amit az ellenfél politikájában a nemzetre nézve s a keresztény világnézetre vessédelmesnek tart. Ez a legigazabb ellenőrzés minden földi hatalommal szemben. Ebben ugyan néha lehet a keresztény hírlapíró akadályosni, de ezek az akadályok olyanok, mint az áradó folyó elé birtelen odadobott s havonyészett gátak. A víz ereje hatalmas rohammal keresztültöri azokat.

A tüzet állja a katolikus ujságíró, gyakran saját táborából kapja a sebeket. Bizik abban, hogy jobb belátás és jobb el-látás virrad rá.

Speramus meliora.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vagy tisztító és gőzmosógárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

Ujságkihordóné, megbízható, felvételik a Tiszántul lap-hoz, jelentkezzék a kiadó-hivatalban.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázerőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

Óriási pótdóemelés.

Befejezte a tanács a költségvetés tárgyalását.

Még soha nem izzadtak annyit a városban, mint az 1917. évi költségvetés összeállításán.

Szűcs Géza városi főszámvevő hónapokon át óriási energiával dolgozott, hogy más dolgai mellett összeállítsa a város költségvetését. Mikor kész volt vele, kitűnt, hogy az eddigi városi pótdót 52 százalékkal kell emelni, hogy megtaláljuk az egyenleget.

Azután Nagyvárad város tanácsa gyűlésközött neki, hogy megrostálja a főszámvevő által összeállított költségvetést. Már egy hét óta minden nap reggel 9 órától déli 2 óráig tárgyalta a tanács a budgetot, próbálta a kiadásokat csökkenteni, a bevételeket emelni, de ez a fáradozás igen csekély eredménnyel járt.

Kétségtelen, hogy ebben jórésze van a múltnak, mikor irtóztunk bármily csekély közköltőemelésről, míg azután a fejünk fölé tornyosult a deficit.

De aki végighallgatta a tanácskozást, meggyőződhetett arról is, hogy a mostani nagy drágasság nemcsak a fixjöveldelmű polgárságot nyomorítja egyen, hanem óriási kihatással van a városi pénztárra is.

A város költségvetésére igen sok tételben kifejezésre jut az általános drágasság. Például a rendőrök, hivatalosok stb. ruhájánál már mindjárt ezeket igényel a drágasság. Arrilyen ruhadarabot 40-50 koronáért szállítottak, azért ma 200 koronát kell fizetni.

Óriási összegre jut az, amit a tüzfűtéshez kellett beállítani a kiadásokba. Ugy az iskolákban, mint a városban és a többi városi középületeknél külön-külön nehéz eszakkal kellett emelni a fűtési kiadásokat.

S így megy ez végig minden rovatról, a kiadások lavinamódra smelkednek, míg a bevételek emelkedéséről csak itt ott találunk kisebb tételeket.

Tegnap végre, egy heti tárgyalás után, a költségvetés végre jutott a tanács s mikor a főszámvevő összegeste a tárgyalás eredményét, kitűnt, hogy az eddigi 35 százalékos közköltőből az 5 százalékos iskolai, 2 százalékos ipariskolai és 3 százalékos óvodai adókból álló 45 százalékos eddigi pótdó helyett összesen 93 százalékos pótdót kell megállapítani, vagyis összesen 48 százalékkal kell emelni a közköltőt.

Ezenkívül még más újabb terhek is szaksznak a polgárságra. Buj van a vízvezetéknel és csatornázásnál is.

A csatornázási alap ugyanis eddig de ficitál dolgozott tulajdonképpen, de a deficitet fedezte a vízvezetési alap mivel ezt a

két alapot, legalább az előbbi deficitjelek elcsatolására igyekeztek összeházasítani.

A szék- és olajárak, munkabérek emelkedése azonban szétugrasztotta ezt a vadházasságot, mivel most már a vízvezetési alap jöveldelme is deficitbe került s így a saját kiadásait sem képes fedezni, nem hogy a csatornázási alapot kiegészíthetné a bajból.

Elkerülhetlen tehát ugy a vízdíj emelése, mint a csatornázási járulék felemelése.

A vízvezetéknel mutatkozó mintegy 70.000 korona hiány fedezése céljából először is **felemelik 2 százalékkal a vízdíjat**, ami 24.000 koronát hozza be, a deficit másik felének fedezésére pedig a villamosmű terhére beiktattak 34.000 koronát, amelylyel a villamos energia felhasználásáért járul a vízvezeték fenntartásához.

A csatornázási járulékot a város tanácsa **az eddigi 4 százalékos helyett 9 százalékos** állapította meg, mert csak ilyen magas emeléssel lehet a kiadásokat fedezni.

A tanácskozás folyamán Lukács Ödön főjegyző felvetette azt a lehetőséget, hogy a házibérillérek várható jöveldelme címén 180.000 koronát iktassanak be a bevételek közé. A házibérillérekkel szülő szabályrendelet azonban még a miniszternél van s nem bizonyos, hogy a jóváhagyást megkapja-e a város.

Ezt a kérdést még holnap, hétfőn veti tárgyalás alá a tanács.

Mint látjuk, tehát, óriási új teher zuccul a polgárságra, amely alól aligha tudunk menekülni, nemcsak azért, mert a vízszonyok hátrahagyott hatása követeli az új terhek viselését, hanem azért is, mivel a miniszternek az 1916. évi költségvetéssel szemben gyakorolt váltoja a jövőben nem enged meg a városnak, hogy irreális költségvetéssel állassa magát s a maihoz hasonló lehetetlen állapotokat teremtsen.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabású finom, szép és **sikkes mellfűzöt** és azokat igen szolid áron bocsátom a gybecsű vevőim rendelkezésére.

Kesztenbaum Juliska

f. Füzsalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

A Kath. Népszövetség igazgatóságának ülése.

A Katholikus Népszövetség igazgatósága tegnap délután 6 órakor tartotta meg ülését Budapesten.

Sipos István titkár bemutatja a pénztári jelentést, amely szerint az 1917. évi március hó 5 én tartott pénztárvizsgálat alkalmával a pénztári naplóbevételei 440.748 49 korona, kiadás 63.177 korona 76 fillér 377.570 korona 73 fillért mint egyenleget tüntetett ki.

Dr. Kiss Aladár a számvizsgáló bizottság jelentését mutatja be. Az igazgatóság mindkettőt helyeslőleg veszi tudomásul.

Ezután dr. Ernst Sándor vezérigazgató terjesztette elő jelentését.

— A tavalyi esztendőben — mondotta — az általános drágulás már fenyegetni kezdte pénzügyi helyzetünket, gondolkodnunk kellett esaközökről, hogy a fenyegető veszedelem elhárítandó, szerencsénkre a reményen felül érkezett nagy tagdíj jöveldelm a költségvetés legnagyobb részét fedezte. Azonban a régi állapot többé nem volt fenntartható, a harmadik háborús év rendkívüli viszonyai kényszerítették minket a tagdíj felemelésére. Legnagyobb kiadásai tételünk, mely százezrekre megy, a tagdíjtelmény füzetek árában megkötéseserdeit, ezt nyomon követte a postaportó, mely már eddig is 40.000 koronát tett ki, hasonlóan emelünk kellett az általános drágulásban a személyi illetményeket is.

Annál súlyosabb feladatunkká lett a mi kötelezettségünknek teljesítése. Egyidőre meg is akadunk. A gyári és közlekedési viszonyok miatt a papirokból kifogyunk, februári kötelezettségünknek minden emberileg lehetséges erőfeszítés mellett sem voltunk képesek eleget tenni. Végre leküzdöttük a nehézségeket s a napokban ismét elindul ország-szerte rendes szállításunk.

Tagdíjtelményeinken kívül korábban kezdeményezett mozgalmainkat, melyek részint befejeztelenek, részint örök életűek, mint becsületbeli kötelezettségeinket a társadalom iránt, folytatni fogjuk. Új és szükséges mozgalmakat kezdeményezni fogunk.

Előbb az volt a hiedelem, hogy a háborús nagyjában szűnetelni fog a polgári élet, most már ez a hiedelem megsűnt, sőt minduntalan fokozódik a közérzés, hogy az eljövendő napokra lehetőség szerint elkészüljünk, semmiképpen ne stagnáljunk, mindennap annyit végezzünk a feladatból, amennyit csak megenged az idő. A háború igen soká tart, mindent elapostul felforgat, ezt napokint szem előtt tartjuk reorganizáló törekvéseinkben.

A városi nép viszonyai főképpen foglalkoztatnak bennünket, ezt a népet legelőbb érinti a mindent átalakító háború s a Népszövetség alelnökével, a székesfehérvári püspök ural az élen azon van, hogy az új feladatok teljes megértésére találjanak közeleket.

Minden törekvéseinknek legfőbb vesérszeméje az marad, hogy tagjainkat elveink szerint a hazának hasznos polgáraivá, támaszává tegyük.

A jelenoltak helyeslése által többször megszakitott vezérigazgatói jelentés után a napirend szerint megválasztották az új igazgatókat.

Első nagyváradai lóhús-vendéglő márc. 11-én megnyílik! (Bethlen-u. 13.)

Villás-reggeli.

Ebéd. Vacsora.

1 adag lóhúsleves	—30	1 kis gulyás	—60
1 " Lidőgubus mártással	1:20	1 nagy porkölt	1:20
1 " töltöttkáposzta feltéttel	1:20	1 kis "	—80
1 nagy gulyás	1:—	1 rostélyos	1:40

Ételnemük házhozvitelre is kaphatók! Kenyérjegyre kenyér kapható.

Tisztelettel: Szabó Emil és Stolcz Henrik.

Ezernél több fogoly a Magyaros magaslaton.

Kelleti harcok. Budapest, március 10. (Hivatalos.) A Magyaros magaslat ellen tegnapelőtt intézett támadás alkalmával 13 tisztet és 991 főnyi légénységet elfogtunk, 17 géppuskát, 5 aknavetőt, 1 gránátvetőt, sok löszert és hadiszert zsákmányoltunk. Az ellenség kísérletei, hogy elvesztett állását ismét visszafoglalja, zárótűzünkben megghiusultak.

Alaguton keresztül az olasz állásokba.

Olasz harcok. Budapest, március 10. (Hivatalos.) Az ágyuharc és a repülőtevékenység ismét élénkebb volt. Görznel egy Capronit, am egy St. Andrea közelében leszállt, tüzérsgünk szétlőtte. A Cima di Botte (a Peregrino völgytől délre) a 74. gyalogezred osztagai O alaguton keresztül behatoltak az ellenséges állásokba és 1 tisztet és 30 főnyi légénységet elfogtak.

Délkeleti harcok. Budapest, március 10. (Hivatalos.) Nincs jelentenivaló Höfer.

Az amerikai kereskedelmi hajók felfegyverzése.

Budapest, márc. 10. (Saját tudósítónktól) Washingtonból jelentik: Wilson elhatározta, hogy áprilisban a Kongresszust rendkívüli ülészsakra hívja össze.

Rövidesen várják azt az intézkedést, hogy az összes amerikai kereskedelmi hajókat a német tengerhajókkal szemben felfegyverezzék.

Budapest, márc. 10. (Saját tudósítónktól) Az a jelentés, hogy Wilson elrendelte az amerikai kereskedelmi hajók felfegyverzését — egy newyorki szikra távirat szerint — hivatalos.

Az amerikai kormány elrendelte, hogy

a felfegyverzett hajók minden egyes esetben folytassák rendes útjukat, anélkül, hogy a német zárlati területet, vagy más egyéb akadályokat tekintsebe vennének.

Wilson az államügyész előtt kijelentette, hogy joga van a kereskedelmi hajók felfegyverzésére.

Washingtonból jelentik a Reuter ügynökség: A felfegyverzett kereskedelmi hajók neveit nem teszik közzé. A felfegyverzésre vonatkozó parancsot a tengerészeti miniszteriumhoz megküldötték. A szükséges ágyukat a kikötők hajóépítő telepeira gyűjtötték össze.

Április 16-ára hívták össze a kongresszust.

Budapest, március 10. (Saját tudósítónktól) Washingtonból jelentik: A szenátust április 16-ikára rendkívüli ülészsakra hívták egybe.

Gerard üzelmeinek leleplezése.

Budapest, március 10. (Saját tudósítónktól) Berlini jelentések leleplezéseket közölnek a volt berlini amerikai nagykövet, Gerard üzelmeiről, amelyet Berlinben folytatott.

Gerard angol embereket tartott szolgálatában, akik az ellenség részére hírszolgálatot teljesítettek, futárokként pedig angol újságírókat alkalmazott magánál, akik mint amerikaiak szerepeltek.

Mintegy kétszáz utlevelet írt alá, mielőtt még azokat kitöltötték volna. Ezeket az utleveleket utólag angol hírnökök részére állították ki, akik aztán mint amerikaiak utaztak Németországban és élményeikről az ellenségnek híradóval szolgáltak.

Érdekes, hogy a leplelet Gerardról szin-

tén amerikai ember rántja le: Emselohn ezredes, aki Jaso Oden tábornokhoz Newyorkba írt leveleiben számol be ezokról a dolgokról.

Megírja, hogy a nagykövet az ő helyzetét Németországban tarthatatlanná tette. Csatlója Lansing államtitkárhoz intézett előbbi levelének másolatát, amelyben ennak idején közölte, hogy Gerard őt arra akarja kényszeríteni, hogy a német fronton tett megfigyeléseiről terjesssen hozzá jelentést. Ezt egyszerű tábori levelezőlapon kellett volna megtennie, amelyben megfigyelésait előre megbeszélte titkosjelek alkalmazásával kellett volna elrajtania.

Ugyanazzak a Lansinghoz intézett leveleiben számol be a 200 utlevél felhasználásával elkövetett üzelmeiről.

Alagut a Boszporus alatt.

Budapest, március 10. (Saját tudósítónktól) Berlinből jelentik: Tervbe vették a Boszporuson keresztül vezetű 6000 méteres hid építését. Mivel azonban ez nehézségekbe ütközik és előállítására is rendkívül sok költségbe kerülne, hid helyett inkább alagutat építenek a Boszporus alatt, amely mindenképpen sokkal előnyösebb. A tervet részleteit titokban tartják.

Groszok visszaverése a nyugati fronton.

Eredményes repülőharc.

Berlin, március 10. A nagyfőhadiszá-
lás jelenti:

Nyugati harcok.

Az Anoretól délre a franciák árkaik részeit Laucourinál és Chappo Mesuilltől délre megtámadták. Késztusában visszaverők őket, 12 fogoly maradt kezükön. Rismstól keletre támadó csoportjainak egy ellenséges vonalából 140 főnyi légénységet hoztak magukkal.

A Champagne nyugati részében a Prosen mindkét oldalán francia tisztektől vezetett oroszok nyomultak állásaink ellen. Az egyes helyeken benyomult osztagokat ellentámadásunkkal elfiztük. Ripontól délre a Champagne majoritól, mely többször oserált gazdát, nyugatra új horeok fejlődtek, amelyek változtattak léagegyszeren a helyzetben. Itt 55 foglyot ejtettünk. A Maas nyugati partján a Chappo erdőnél egy francia előretörés eredménytelen maradt. A Maastól keletre rohamosztagsink betörték a Corrier erdőbe és 6 tiszttel, 200 főnyi légénységgel és 2 géppuskával tértek vissza. Az árkot megzállyva tartó franciák maradványa gyors menekülésével sikerült a fogságba jutást.

Elirey mellett a Maas és a Mosel között is, tervünknek megfelelően sikerült rohamosztagsaink egy vállalkozása. Ez alkalommal 15 foglyot szállítottunk be.

Repülőiük 6 ellenséges repülőgépet és 2 kötöt léghajót löttek le. Védőüzelségünk egy ellenséges repülő lezuhanását idézte elő. Ritth Ofen báró hadusgy huzoradótödször lett győztes a légi harcban.

A magyarosi zsákmány.

Kelleti harcok.

Nem volt lényeges harci esemény.

A Magyaros magaslatnak rohammal történt elfoglalásakor ejtett foglyok száma 13 tisztre és 991 főnyi légénységre emelkedett, a zsákmány pedig 17 géppuska és 5 aknavetőre emelkedett.

Macedóniai fronton

Szemmi ujság.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Ujabb hajóelszűlyesztések.

Budapest, március 10. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügynökség jelenti: A „Porto di Szmirna“ 2566 tonnás olasz gőzöst, „Nicolaus“ 1250 tonnás görög gőzöst, azonkívül 4 vitorlást elszűlyesztettünk.

Wolff ügynökség jelenti: Visszatérő bvárhajóink jelenti, hogy ujabb több gőzöst és vitorlást szűlyesztettek el, mintegy 42.000 tonna tartalommal, azonkívül 1200 tonna salétromot zsákmányoltak.

* Fiumében eladó ház. 2 háromszobás, 1 kétszobás lakással és egy kis üzlethelyiséggel. Értkezhetni Reigl Ernő fürdőbérővel, Félixfürdő.

A kir. kincstár Popovicsékon 390,000 koronát követel.

— A törvényszék a fizetési kötelezettséget megállapította. —

Popovics Athanás nagyváradai marha kereskedő és őt társa ellen marhaszóság gyanúja miatt eljárás indult meg a nagyváradai törvényszéken, amely, mint ismeretes, a vádlottak elítélésével végződött, mert a hadsereg számára szállított marhák szósását a szakértők véleménye alapján a törvényszék ítélettel megállapította.

Az ítélet jogerős lett. Ezen az alapon a hadügyi kincstár képviselőjében Pajor Rezső dr. budapesti ügyvéd periratot adott be a nagyváradai királyi törvényszékhez, amely egy új hajtása a Popovics—Athanás féle bűnpörnek. (Egy másik hajtása a Gerő—Dajka ügy volt, amelyből az országos botrány pattant ki.) A keresetben a felperes kincstár annak megállapítását kéri, hogy Popovics Athanás és őt társa felelősek a szállításokból eredő károkért.

A törvényszék ez ügyben a tárgyalást tegnap délelőttre tűzte ki. Elnöke volt a polgári tanácsnak Kérchy Péter bíró, tagjai: Patzkó Antal és Révész Gusztáv bírák, jegyző Nagy Zoltán dr.

Gerő Gusztáv dr. Popovics Athanás

ügyvédje előterjeszti, hogy képviseltje nem volt szállító és vállalkozó, hanem alvállalkozó, amennyiben a Székely Gardák Szövetéségének szállított, a hadsereggel közvetlen összeköttetésben nem állott. A többiek pedig nem is voltak vállalkozók vagy alvállalkozók, csak Popovics Athanás alkalmazottai, a királyi kincstárral egyáltalában egyikük sem állott összeköttetésben.

Pajor Rezső dr., a kincstár képviselője megismerkedik kereseti kérelméhez. A kincstár úgy számolja el a szállított marhákat, hogy az éltcsuly 50 százalékát veszi husnak. Már pedig ha az állatban mesterségesen felhalmozta a vizet, akkor a kincstár csalódik a tényleges kár nagy és megállapítható. A szózott marha nem hajtóképes és így ez is erősíti a kereset álláspontját.

A bíróság tanácskozás után a kincstár keresetének helyt adott és kimondta, hogy a büntettes és tettestársai kártérítéssel tartoznak és arra kötelezhetőek.

A kereseti összeg, mint értesülünk 390.000 korona.

Megszűnnek a hétfői lapok.

A vidéki újságok terjedelmét is korlátozzák.

A papírinség enyhítése érdekében maga a kormány törekedik legjobban az érdekelteknek segítségére lenni, de látszólag kevés eredménnyel.

Hogy a helyzet közeli javulásra nincs is kilátás, azt következteti budapesti tudósítónk azokból az intézkedésekből, amelyek tervbe vannak véve a papírfogyasztás korlátozására.

Ezerint a budapesti napilapok március 15-étől kezdődőleg hétfőre, illetve az esti lapok vasárnap délután nem jelennek meg.

A papírfogyasztás korlátozását kiterjesztik a vidékre is, amennyiben ezek terjedelmét is korlátozni fogják, bár arra nézve, hogy a korlátozás milyen mérvű legyen, még nincsen megállapodás.

A vidéki napilapok éppúgy, mint a fővárosiak, legfeljebb hatszor jelenhetnek meg hetenként, bár ha nem sikerül a külföldről papírt beszerezni, további nagyarányú korlátozásokra van kilátás.

A fizetési bevonult katona családja is kaphat segélyt.

A honvédelmi miniszter
rendelete.

A vármegye alispáni hivatalához a honvédelmi miniszter nagyfontosságú rendelete érkezett meg a minap, s az a hadisegély utalványozását és az arra való jogosultság megállapítását egészen új, méltányos elvekre fekteti. Eddig ugyanis kevés kivétellel az volt a gyakorlat, hogy az állam vagy egyesek részéről díjazásban részesülő államsegélyt nem kaptak. A miniszter ide vonatkozó rendelete így hangzik:

— Az a körülmény, hogy a hadszolgálati törvény alapján bevonult egyén az állam, vagy egyesek részéről díjazásban, vagy térítési díjban részesül: a segély megállapításánál csak akkor lehet akadály, ha ennek a díjazásnak egy napra eső összege nagyobb, mint amennyi volt az illető egyénnek bevonulása előtti átlagos napi keresete.

— Ellenben, ha ez a díjazás kisebb az átlagos napi keresetnél, akkor a két összeg közötti különbözet erejéig a segély megállapítható.

— Abban az esetben azonban, ha a bevonult egyén nem ugyanabban a városban, községben teljesít szolgálatot, ahol a családja lakik: a család részére segély még abban az esetben is megállapítható, ha a jelenlegi díjazás nagyobb volna, mint a bevonulás előtti átlagos napikereset.

A rendeletben felhívja a miniszter az alispánt arra, hogy az eddig elutasított ilyen tárgyú kérvényeket vagy felülvizsgálat alá, a jövőben pedig az alája tartozó illetékes hatóságok ez alapelvek szerint bírálják el a hadisegély iránti kérvényeket.

A miniszteri rendelet méltányos gondolkodásra valló alapelvi alkalmas arra, hogy a közönség széles rétegében megelégedést váltson ki.

A Szigligeti-Társaság Arany-émlékünnepe.

Ma el is marad egyelőre a háború végső küzdelmeinek minden figyelmet és erőfeszítést koncentráló eseményei miatt a Nagyszalonitán Arany János századik születés napjára tervezett országos emlékűnnep, de azért úgy szülővárosában, mint az ország minden nagyobb városában lerótták a magyar írók és irodalomkedvelők hálájukat, kegyeletüket a magyar nyelv legmesteribb költőjének emléke iránt.

A Szigligeti-Társaság, mely évtizedek óta leglelkesebb őrzője volt az Arany kultuszának és mindenkor résztvett a szalonitai Arany emlékegyesület irodalmi ünnepein, most a nagy költő születésének századik évében is az ő hervadhatlan díszességét visszazugárzó ünneppel akarja emlékét idézni.

Kosztolányi Dezse, Dutka Ákos írók és Lovassy Andor a régi bihari világ meseteri tollu krónikása fogják méltatni Arany János emlékét azon az irodalmi esemény-számba menő ünnepein, melyet a Szigligeti-Társaság rendez e hó 18-án a vármegye ház nagytermében, melyet Fráter Barnabás alispán, a magyar kultúrának és irodalomnak a háború pusztító viharában is termő hatását megértő készséggel engedett át a Szigligeti Társaságnak.

Lovassy Andor azokat az emlékeket fogja idézni, melyek őt az apja házához járató Arany Jánoshoz fűzték. A szalonitai temetőből jegyezte fel szokat a sírverseket, melyeket temetések alkalmával nótáriusával egy-egy ezüst huszszért írtak a gyászoló családok. Az Arany János magas szárnyalású és lélekéből szakadt sírverseinek elkallódása vesztettség lett volna irodalmunknak.

Ezért végzett érdemes munkát Lovassy Andor, mikor a szalonitai régi temető „fejtől való fáirol” leírta ezeket az elfelejtett irodalmi kincseket és a Szigligeti Társaság Arany-ünnepein fogja azokat ragyogtatni. A legszebb, legszívesebb és lelkeltetőbb ezek közül tudvalevőleg az a sírvers, melyet az akkor még új temetőkerítésben nyugvó egyetlen leánya, Széll Kálmánné Arany Julika sírkövére vésetett a költő. Ez az egyetlen sírvers van megmentve a mulandóságtól, mert benne van Arany János összes költeményeinek gyűjteményében. A többi a Szigligeti Társaság 18-iki emlékűnnepén adja át Lovassy Andor az irodalomnak.

Lovassy Andor, aki mint nyug. alispán most a harctéren teljesít katonai adminisztratív feladatot, levelet írt Wolhyniából Fehér Dezsőnek, a Szigligeti-Társaság ünneprendező bizottsága elnökének, melyben tudatja, hogy ha csak a haza mindennél előbbvaló érdeke nem kötelezi a harctéren maradásra, lejön e hó 18-án és maga olvassa fel Aranyról írt visszaemlékezéseit. De mindenesetre előre elküldte már az értékes kéziratot és az esetre, „ha mégsem engedné a muszka”, Fehér Dezsőt kéri fel annak felolvasására.

A Szigligeti Társaság emlékűnnepének ezeken kívül klasszikus művészi eseménye lesz, hogy Scharf Károlynak, a kitűnő karmesternek vezénylete mellett a 4 honvédelmi gyalogezred zenekara fogja eljátszani Arany János megzenésített balladáit. Végül Gazdy Aranka, a Szigligeti színház jeles tehetségtű művésznője fogja előadni Arany János legszébb költeményét.

Szociális iskolát a gör. szertartásúaknak!

A női munkaerőt szociális és karitatív téren mesterségesen felhasználó és értékesítő Szociális Missziótársulat, Prohászka püspök lángelméjének ezen kiváló produktuma egy az utóbbi év leforgása alatt a legnagyobb értékű eredményeket érte el a nővédelem, mint a patronáze ügyek terén igen sok vidéki várost vont be áldásos munkakörébe és a leuvelt erdélyiek felsegélyezése érdekében különösen igen sokat tett. Legújabbán pedig Kolozsvárott alapított szociális iskolát.

A görög szertartású katolikusok sajnos! nincs bekapcsolva ezen kiváló intézmény munkakörébe, holott ép ott volna nagy szükség a skizmatikus propagandának szivós ellenanyagolására és a katolikus öntudat ápolására úgy a vallásos iratok terjesztésével, mint az öböl előadások tartásával, azonfelül (be kell ismerem, habár magam is gör. szertartású vagyok) a nőnevelésnek és a női intelligencia hitbuzgalmának ügye épen a gör. szertartásúnál áll a legbiztosabb lábán és azonfelül nem is áll rendelkezésre semmi mód a meglévő produkálai tudó gör. kath. női munkaerőnek vallásos, szociális és karitatív téren való felhasználására és érvényesítésére s ép ezért a gör. katolikusok legbiztosabb hajlamu és igyekező női is töltésre vannak e téren kárhóztatva.

Pedig be sok megoldásra váró feladat volna rájuk bízható s be sokat tehetnének saját anyanyelvű és szertartású hitsorsosaik között ép azon bizalommal fogva, melylyel a köznép a belőle való munkaerők a fejtestvérek iránt viselkedik!

A görög szertartású női munkaerők felkarolása ezen a téren még azért is hasznos és szükséges volna tovább, mert a Szociális Missziótársulatnak diakonisszátusa apácarendet pótol, aminek a gör. katolikusok szintén hiányával vannak s így a leghitbuzgóbb gör. kath. leányoknak sinos módjuk ebből is ép hajlamuk követésére, legalább is saját szertartásuk megtartásával és annak keretein belül egyáltalán nem. Már pedig a gör. szertartás elhagyását és róm. kath. apácarendbe lépést gyakran megelűsítja a nemzeti szempontra, a családi tradíció, az elők akarata az ősek szertartásához való ragaszkodás s ennél fogva sok hivatalos haladon képtelen a világban maradni.

Kettős célt szolgálna tehát, ha a Szociális Missziótársulat diakonisszái (nővérei) közé gör. szertartású leányok is vétetnének fel, még pedig egyenesen azon intencióval, hogy felavatásuk után saját ruthén és román gör. kath. hitsorsosaik között gyakorolják a szociális missziótársulat hitvédő, nővédő és patronázebeli tevékenységét.

Semmi akadály sincs, hogy ezek is a társulatnak budapesti krisztianakörű szeméremében nyerjenek kiképzést, csupán szertartási ismereteiket szerezzék a róm. kath. nővérjelöltekkel eltérőleg a budapesti gör. kath. paróchia, valamint a papnővédei román ritustanárt utján, miként a gör. kath. papnővédek is a róm. kath. központi papnővédekben nevelkednek s emellett szer-

tartásban a külön ruthén és román szaknariól nyernék oktatást.

Gondoskodva lévén olyformán gör. szert. kath. diakonisszákra, — ezeknek vezetése alatt be kell rendezni a missziótársulat gör. kath. kirendeltségét, vagy fiókját a magyar román és ruthén gör. katolikusok központjában pl. Hajdudorogon, Balázsfalván és Ungvárott s ezen fiókokat szeretetnással, nővédelmi hivatallal, patronázezzal és külön. a gör. hívők részére való szociális iskolával kellene összekötni.

Be lehet állítani a dolgot olyformán, hogy a gör. szertartású missziótársulat saját szertartásuk szerint a munkács ernekhegyi ruthén és a prilepi román bazilika hegumen előtt tegyék le a fogadalmat.

A Missziótársulat részéről megvan a hajlandóság és a jóindulat ezen gör. szertartású osztály vagy szervezet beállítására iránt s így csak egy kis jóakarat kell az illetékesek részéről és a pápális közönségnek egy kis legyőzése s a szép dolog isteni segítségével mielőbb valóra válik. P.

Milyen terjedelemben jelenhetnek meg az újságok.

A hivatalos lap tegnap azama a miniszterium rendelkezését közli, amely az újságok terjedelmének korlátozását tartalmazza. A rendelkezés értelmében lapunk eddigi oldalterjedelme továbbra is megmarad. A rendelkezés a napilapok hétfőn megjelenő számát eltörli, de ez csak a budapesti lapokat érinti, amelyek eddig hétfőn is megjelentek. A rendelkezés fontosabb részét a következőkben közöljük:

A rendelkezés hatályban léte alatt újság-papir felhasználásával nyomtatott új időszakos lap nem jelenhet meg.

Az újság-papir felhasználásával nyomtatott időszakos lapokra a következő legnagyobb napli oldalterjedelem állapították meg:

Legnagyobb oldalterjedelmű azoknak a lapoknak, amelyeknek évi előfizetési ára 18 K-nál kevesebb, hétköznapon 4 oldal, vasár- és ünnepnapon 8 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 18 K vagy több, de 20 K-nál kevesebb, hétköznapon 6 oldal, vasár- és ünnepnapon 12 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 20 K vagy több, de 24 K-nál kevesebb, hétköznapon 8 oldal, vasár- és ünnepnapon 16 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 24 K vagy több, de 28 K-nál kevesebb, hétköznapon 10 oldal, vasár- és ünnepnapon 20 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 28 K vagy több, de 36 K-nál kevesebb, hétköznapon 12 oldal, vasár- és ünnepnapon 24 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 36 K vagy több, de 38 K-nál kevesebb, hétköznapon 16 oldal, vasár- és ünnepnapon 28 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 38 K vagy több, hétköznapon 16 oldal, vasár és ünnepnapon 32 oldal.

A lap előfizetési árának a jelen rendelkezés életbelépése után történő megváltoztatása a lap legnagyobb napli oldalterjedelmének szempontjából figyelembe nem vétetik.

Az Újság-papir Központ az időszakos lapoknak a jelen §-ban meghatározott legnagyobb terjedelmű a rendelkezésére álló újság-papirkészletnek megfelelően felemelheti vagy csökkentheti.

Ez a rendelkezés az 1917. évi március hó

11. napján lép életbe. Hatálya Horvát Szlavonorságok területére nem terjed ki.

A trafikokban pénzügyőrök árultak.

Sok volt a panasz amiatt, hogy egyes tözsdékben a közönség nem kapott dohányt, szivarot és cigarettát, hanem, mint igen élesen kifejezték magukat az emberek, „eldugták” az árut. Azaz: rendez vendékek fenntartottak egy bizonyos mennyiséget s csak a felesleget adták ki az ugynevezett átfutó vásárlóknak.

Es nem tetszett a szivaróhas embereknek a egyre másra zaklatók feljelentéseikkel a pénzügyőrséget, csatlájon rendet, mert áru nincs. Tudatillik olyan áru, amelyet ők kívánnak.

Ezért történetet, hogy tegnap megjelent a Rikóci uti, Bémer téri és Szent László téri tözsdében két szilgou arcu pénzügyőr s így szólt:

— Tessék előadni a készletet, ami eldugva van.

— Tessék, mondják a trafikozók a hátaléptek A pult megnyitott s feltárultak a „készletek”.

Erre a pénzügyőrök árusítani kezdték a dohányt. Aki jött, kapott, amit kért. Katonák vették a finom regalitászot és trabukót s udvari tanácsosok, hivatalnokok szivarjáték a fogukat, mert nem maradt semmi a pult alatt. Ez az egyenlőség. Minden a tömegnek és semmit az intelligens embernek.

Svärdström Valborg egyetlen önálló dalestélya.

Február hó 15-én az épen akkor életbelépett kormányrendelet folytán elmaradt a Svärdström Valborg dalestély. Csaknem az összes jegyeket előrelében kapkodta a Nagyvárad művészi közönsége. A jegyek árát akkor visszafizették.

A művész folyó hó 17-én, szombaton este 8 órakor megtartja az akkor elmaradt bangversenyét a Fekete Sas nagytermében. Jegyek előre váltáshoz a Hegedüs hírlapírodában. Slessen mindenki jegyét megváltani, mert bizonyos, hogy a bangverseny napjáig egyetlen jegy sem fog maradni.

A művész műsora:

I. a) Ária Verdi „Traviata” c. operájából. b) Von ihrem Fenster. c) In den Bergen. d) Wisgenlied. e) Vergabliches Sändchen. Brahms. II. a) Der Musensohn. b) Der Mückkönig. c) Heidenröslein. d) Résslet „Három a királyn”-ból Schubert. III. a) Mennet E. del Acqua. b) Úrsnet. Ternay. c) A kosár. Csiby János. d) Mäichen sind, wis der Wind Löwa.

Helyek árai: Páholy 25 korona, széllé 8—6 korona, körszék 5—4 korona, támlaszék 3 korona, oldalülés 5 korona, páholyülés I. sor 4 korona, II. sor 2 korona, földszinti álló 2 korona, erkélyülés 1 korona.

A zongorakíséretet dr. Bródy Miklós, a kiváló és illusztris komponista s a kolosvári Nemzeti Színház első karnagya látja el. Az összes jövedelem 10 százalékát a nagyváradadi hadiárvák kapják.

Március 15-ike az iskolákban.

Az idei március 15-ét is kegyelettel fogja megünnepelni Nagyvárad társadalma. Az iskolákban megtartják e napon szokásos ünnepélyeket a hazafias szellem ébrentartására.

A főgimnázium ünnepélye. A premonstrál főgimnázium ifjúága a Katolikus Könyv-társaság ünnepélyét a következő műsorral:

1. Csokonai-nyitány. Előadja a főgimnázium zenekara.
2. Megnyitó beszéd. Tartja: Hoványi János VIII. o. t.
3. Buzori Eötvösötől. Zen. sz. Balczay A. Énekli az ifj. énekker.
4. Ének minden emberhez. Sik Sándortól. Szavalja: Bartók Mátyás VIII. o. t.
5. Két zongoraszó. Előadja: Ternyei Edit VI. o. t.
- Ünnepi beszéd. Tartja: Szombath Góthard prem. tanár.
7. Talpra magyar! Zen. sz. Ruch M. Előadja az ifj. énekker.
8. Himnusz. Énekli az ifj. énekker.

Az újvárosi községi leányiskolában. Az újvárosi községi polg. leányiskola 1917 március 15-én hazafias iskolai ünnepséget rendez a következő műsorral:

1. Szózat.
2. Március 15-ének méltatása. Előadja Réti Mária IV. o. t.
3. A rab, Petőfőtől. Szavalja Kala Klára IV. o. t.
4. Kárpáti őrszem, ifj. Bushner A.-tól. Énekli az énekker.
5. A tavaszhoz, Petőfőtől. Szavalja Timár Éva I. o. t.
6. Brahms: Magyar táncok. Zongorán előadják 4 kére: Szentó Margit és Wallerstein Stefánia IV. o. t.
7. A hősök, Szávay Gyulától. Szavalja Lengyel Klára III. o. t.
8. Himnusz.

A függetlenségi párt társas vacsorája március 15-én. A nagyvárad-i függetlenségi 48-as párt március 15-én 69 ik évfordulóját ünnepeli a nagyváradi kegyelettel kiérdemelt a Rimanóczy-vezérség külön ünnepségen március 15-én, csütörtök este 8 órákor társas összejövetelt rendez, melyre Nagyvárad város hazafias polgárait pártközlés nélkül üdvözléssel meghívja az **Előadás.**

Nyugdíjazott bank- vagy egyéb hivatalnok, ki a biztosítási üzletben némiképp jártas és az üzletszerzéssel is szeret foglalkozni Nagy-Várad számára vezetőállásra kerestetik.

Kimerítő írásbeli ajánlatok „Szörény kezdett, szép jövő” alatt Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, VII. Erzsébetkörút 38. küldendő. Eredeti okmányt nem szabad mellékelni mert azért felelősség nem vállalatik.

* **Eladó ház.** Lukács György-utca 56/a. szám alatti egy családias való eszerpes ház kerttel együtt jutányos áron azonnal eladó kevés teherrrel, olesó kamattal. Cím a kiadóban.

Elszegényedik az ügyvédi kar.

A háborús viszonyok talán a legjobban sújtották az ügyvédeket. A moratoriumi rendelkezések lehetetlenné tették a perlelet. A kereskedelem és a hitel pang, az ipart alig élti valami. A jogkereső törségek hadbavonult katonák ellen perelni nem lehet. A perek nagy része szűntel. Alig van per folyamtatban. Az ügyvédek nagyon megérik ezt, mert napi keresetükre vannak utalva fizetés hiányában. Ami jövedelmük van, az is oly kevés, hogy a háborús nyomor alig enyhíti, mert az ügyvédek munkadíja maradt a régi, a háború előtt. Még világosabban a hadbavonult ügyvéd családjának sorsa. Minden fizetés, minden jövedelem nélkül el sem lehet képzelni, miből élnek. Egy statisztika felel meg a budapesti ügyvédi kamara tagjairól. És a kimutatás egyik azomorú okmánya a háborúnak.

A budapesti ügyvédi kamara 2234 budapesti és 212 pestvidéki tagja van, összesen tehát 2446. Ebből hadbavonult a háború alatt 1308. De ez a szám nem teljes, mert sokan vannak, akik még mindig nem jelentették be bevonulásukat a kamarának. Működik tehát Budapesten és a kamara területén ezidőig 1138 ügyvéd. A kamara ebben az évben 1000 ügyvédi családot volt kénytelen segíteni. Ezek között a segítségért köztük pedig számosan a működő ügyvédek, mint a hadbavonultak.

A nagyvárad-i ügyvédi kamaráról még nincs statisztika, de a helyzet itt se lehet jobb. Amikor tömeges napokon is csak 8 tárgyalás van a nagyvárad-i kir. járásbíró ségnél, ahol azelőtt így napokon 300 ügy is összehalmozódott, el lehet képzelni a ropant hiányosságot az ügyvédi kereseti viszonyokban.

Székely János: Az elévedt Ágoston.

Azok, akik nem tudnak irni és Ágoston Péter könyvében csak az apokrifikus, kiöszentelt mondatok izgató külsőséget látják, a stiluson rágódnak a így döntögetik a Zsidók Ujja falait.

Székely János azonban egyenesen a könyv tudományosságát vonja kétségbe a füzetben, tehát haljebb megy egy lépéssel, a mint leköli Ágostonnak a zsidók ellen muzsárisan közszemlére tett összes kifogásait, bünöket és rozsz tulajdonságokat, úgy mindjárt magyar zsidó nézőpontból igyekszik azoknak élét venni.

Dialektikája egészen Világos, a három-pontos tesztvérek műhelyéből való a páholy-beli kedveskedés.

Amint azonban a nemzettel való összelvadásról és egyetértésről állit, az nem egyéb, mint a rendes módszer a családi békétlenségek és harcok letagadása a külső világgal szemben. S egyet, a legfrissebbet ide írjuk: a cíonisták Londonban a napokban filészték, kijelentették, hogy a háború után Palesztinára az angol védőuralmat kívánják, hogy ott a zsidók nemzeti céljai tekintetében siteres munkát végezhesselek. Nos, még mindig nem ismerik be, hogy a zsidók kifelé gravitálnak?

Párnát a sebesült katonáknak.

Kérelem asszonyainkhoz.

Pallay Lajosné, a mi jótévő és drága Jobbkezdők, a sebesültek öfaláldozó anyyala, kétezer párnahuzatot akar gyűjteni a ez a törekvése, bizunkasszonyainkban és leányainkban, sikeres is lesz.

A sebesültek ágyhuzata már viseltet, elkopott és rongyos. Akik gondtelt fejüket a mégse vesszedelmes itthoni fronton fiocom vásson és csipkepárnahajra hajtják le, a melynek frissessége kellemeesen esik a forró halántéknak és szappanszaga az orraak, gondoljanak azokra, akik testi egészségüket adták oda érteünk s nincs tisztességes párnahuzat azok alatt. Ezt nem kell jobban aláhuzni a mi értelmes, magyar ur asszonyainknak és leányainknak. Még egyszer és újból spellálunk buszalmunkra s áldozatkészességükre.

A hosszantartó háború sok alkalmat nyújtott arra, hogy hazafiasan, nemesen érző asszonyainkhoz kérelemmel forduljunk. S hogy kérésünk mily megérző szívekre talált, arról sokoldalú munkálkodásunk tanuskodik. Nagy számok igazolják, hogy hány hadiárvt, menekültet, cseresemőt részvevettünk ruhássegélyben, hány szeretet csomagot osztottunk ki beteg hőseink között.

Ezúttal ismét teljes bizalommal fordulunk asszonyainkhoz. Adjunk össze mindannyian egy nélkülözhető párnahuzatot a kórházainkban fekvő, érteünk küzdőt, szenvedő hőseink párnáira. A párnahuzatok bármily nagyságúak, s bármily ízbé: mosható anyagból lehetnek. Előszálthatók ócska fehércsémákból, s maradék vászon, sifon vagy damasztból, avagy ezeket hosszánk kátdve mi megverjük. Körülbelül 2000 darab párnahuzat: volna szükség az összes kórházakban. Hogyne volna nálunk Bihar-megyében, Nagyváradon 2000 jobbmodu, mel gszitű asszony, aki egy egy párnahuzatot adna sebesültjének párnáira! Aki ismerőseit körében ötven darab huzatot tud gyűjteni, egy csinos dicső oklevelet kap. Kérünk minden adakozó urnt, hogy is merőseiket buzdítsák a „csak egy párnahuzat” adakozásra s azon hálgyek tovább az ismerőseiket, hogy hólapda módszerrel folyjon a gyűjtés. A egyes adományokat közzévettemmel nyugtázzuk.

Egész háború alatt a sebesültek és betegek szerel vetők igénybe és koptatták a fehér és ágyneműket. Utóbbiaknak nagy baní pótlása most már elődázhatatlan.

A Vörös-Kereszt, hála a közönség bőkezű adakozásának, szép pénáösszeggel rendelkezik. Ha azonban ama nagy feladatokra gondolunk, melyek a háború után rá várunk, bizonyára közös óhajunk, hogy azok megoldását segítsék elő s a háború vége felé ne esonkítsuk azt meg ezekkel a íentel célra most, midőn már alig lehet anyagot kapni s az is végtelenül drága.

Jószívű asszonyainak pártfogásába ajánljuk ügyünket.

A Vörös-Kereszt Jobbkezdőosztály vezetősége, (Törvényesék, foldez. 25.)

* **Gyönyörű rózsás aró** a nő legzebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogemájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Jorradalom Zugolyvárosban.

Berettyóújfaluban Nagy Lajos nap-számos zoldsegnemut vitt eladás végett a piaora s ott a többi árusok, kofák között szónoklatot tartott:

— Azért szabják meg az urak az élelmszer árát, hogy a szegény emberől eleső áron elvegyék. Ki kellene venni az urakat az országból az ilyen rablásért!

A kofák természetesen helyeselték, egyik-másik hozzá is szólt, csoportosulva, csődületiámadt, ami feltűnt egy községi rendőrnek és Nagy Lajost a községbázára kísérte.

A berettyóújfalui szónok ellen megindult az eljárás s a nagyvárad kir. törvényesék igazgatását 14 napi fogháza ítélté. Fellebbezés folytató a kir. tábla tegnapi foglal között az esettel és Baróthy Pál főügyész helyettes vádbeszéde után az ítéletet helybenhagyta.

Egy deci = egy félliternek a fele.

Törvényszéki tárgyalás.

Tinka Erzsébet egy este meglátta, hogy Lunka Józsefné, akivel a bátyja, míg katonának be nem vonult, vidékszegségben élt, az ablakon keresztül egy horvát katonával beszélt. Másnap délelőtt, amikor Lunka Józsefné lakásától távol volt, Tinka Erzsébet bement Lunkáéhoz és ott minden holmit, ami kezéigért, összezsádoztatta és a Nagypiac tere felé vitte. Párnap, agyneműt, ruhák, edények mind eltűntek így a Tinkáné kezén, aki arról is gondoskodott, hogy Lunkáné gyaruját magáról elterelje. Egy Vona Juliska nevű lányt pálinkával leitatott, s amikor az már részeg volt, bebújtatta Lunkáné szobájában az ágy alá.

Lunkánét, mikor hazatért a bonyított az ajtón, két meglepetés érte. Első volt a lakás kifosztása, a második pedig az a mély és jóízű horkolás, mely az ágy alól hallatszott, ahol Vona Juliska részegen és önfeladta aludta az igazak álmát.

Rövidesen híderült Tinka Erzsébet turpiassága s a királyi törvényszék Tátray Kálmán elnöke alatt tegnap botorésses lopásért vona felelősegre. A vádat Medvigy István királyi ügyész képviselte, a védelmet Zigre Aurél ügyvéd látta el.

A tárgyaláson egyik vidám jelenet a másikat követte. Így megállapítást nyert, hogy Tinka Erzsébet csak a kölesönt adta vissza Lunka Józsefnének, mert ez utóbbi Tinka Erzsébet lakását a közalmultban éppen ilyen módszer szerint fosztotta ki.

Tinka Erzsébet azzal védekezett, hogy ő nem lopott, mert csak azt vitte el, amit a bátyja vásárolt. És neki a bátyja hagyta meg, hogy ha Lunkánét más katonával látja: vegyen el tőle mindent.

— Igen, de maga az edényeket, fazekakat is elvitte, hát azt is a bátyja vette? kérdezte az elnök. — Milyen nagy volt az a fasék.

— Egy deci — feleli a vádlott.

— Egy deci? — kérdi az elnök — akkor talán még sem fasék volt az. Tudja maga, mennyi az a deci?

Hogyne — feleli a vádlott — egy félliternek a fele.

A tárgyalás során különben kitűnt, hogy a kifosztott lakás ajtaja nyitva volt s ezért a vádlottat a törvényszék csak lopás vétségében mondta ki bűnösnek és büntetést előéletét súlyosbító körülménynek véve, két évi fogháza ítélté. Tinka Erzsébet felebbezett.

HIREK

Istenes Szent-János ünnepe.

A XIII. században élt s élte példája hét század után is világító szövétnak a felebaráti szeretet erényének gyakorlására.

S éppen napjainkban szolgálunk rá különösen az emberiség hálájára az Istenes Szent János követői, kik az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek gyakorlására szentelték életüket.

Az emberiség ünnepévé avatják Istenes Szent-János ünnepét a felebaráti szeretetnek az ő fényes példája nyomán kivirágzott erényei. De elősorban házi és rendi ünnepe az a mi társadalmunkban a nagyvárad irgalmasok rendházának.

Ünnepelésük ayole napig, március 8—15-ig tart, amely nyolcadnak nyilvános ünnepe épen a mai vasárnap.

Az irgalmasok templomában a napon reggel 8 órakor énekes szentmise lesz szent segélytéllel és pápai áldással, 10 órakor csendes mise lesz. A szentmise végén a hívők Istenes Szent János ereklyéinek tiszteléséhez járhatnak.

A József bakák köszönete.

Nagyvárad városa, a közönség adományból 500 koronát küldött az olasz harctéren küzdő József ezred zászlóaljának, a zászlóaljából elesett katonák özvegyei és árvái javára létesített szaphoz. A nagyvárad közönség adományát a József bakák köszönettel fogadták s a zászlóalj parancsnoka erről a következő levélben értesíti Rimler Károly polgármestert:

Mélyen tisztelt Polgármester urnak

Nagyvárad.

A második telet töltik az Alpok vad bércein 2000 méter magasságon túl, jég és hó között, az otthontól távol, harcolva, Jóska bakáink és a szülő város nemes szívből jövő indulattól áthatva, ismételtlen bizonyították, hogy gondol a bibari fiukra, amikor az 500 koronányi összeget összeadta a zászlóaljnál elesett hősök özvegy és árva alapja javára.

Nem egy jó katonánk nyugszik már az idegen havasok alatt, de az élőkbe erőt önt a tudat; ha feláldozzák életüket drága hazánkért, hogy visszatamaradott özvegyeiről és árváikról gondoskodtak.

Fogadja igen tisztelt Polgármester ur tőlem, mint az alap elnökétől a zászlóalj nevében őszinte köszönetemet e szíves adakozásért és kérem üdvözlöttnket Nagyvárad városának, fiaitól közvetíteni

A zászlóalj parancsnok:

Guha őrnagy.

* A király köszönete Héderváry Károly grófnak. Budapesti tudósítónk jelenti: Bécsből jelen-

tik: A király Héderváry Károly grófhoz kéziratot intézett, amelyben trónralépését notifikáló iratoknak külföldi udvaroknál való átadásáért legfelsőbb elismerését és köszönetét fejezi ki. A küldöttségekben résztvevő többi tagoknak köszönetét fejezi ki és kitüntetésekkel oszti ki közöttük.

* Hazai báró a központi pótlási szervezet vezetője. Hazai Samu báró új állására vonatkozóan a M. T. I. közli, hogy Hazait a központi pótlási szervezet vezetőjévé nevezték ki. És abban áll, hogy a hiányokat fegyverképes férfakkal kiegészítések a népfelkeltési szolgálat kiterjesztése folytán, az összes felmerült hadi és más rendkívüli szolgálatok teljesítéséről gondoskodjanak, különösen szon iránjban, hogy az ifju és teljes erőjökkel rendelkező egyének az ellenség előtt teljesítsenek szolgálatot, míg az idősebbeket lehetőleg a hadtápbá alkalmazzák. Azonkívül ezen kiegészítő és pótlási szervezettel kötelessége intézkedni a mezőgazdaság és az ipar — különösen a hadiipar — teljesítőképességének fenntartása érdekében. A honvédelmi minisztérium vezetésében beállott változás tehát ezen szervezet kiépítésével függ össze.

* Vasárnap a plebánia templomokban. Vasárnap, a nagyvárad plebánia templomokban az isteni tiszteltek a következő sorrendben tartatnak: a várad elcszi plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor csendes mise, 8 órakor predikáció és fél 9 órakor a tanulóknak miséje, délelőtt 9 órakor szent beszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor szent beszéd és háborus ájtatosság; — a várad velencei plebánia templomban: reggel 8 órakor szent mise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; délután 3 órakor szentkeresztut járás, — este 6 órakor predikáció és háborus ájtatosság.

* Érdekes vetítő-est a Kath. Körben. Kedden, március 13 án ismét aktuális és érdekes vetítő est lesz a nagyvárad Katholikus Kör Szent László termében. A megrendelt vetítőképsorozat, kősbajótt forgalmi okok miatt, nem érkezett meg. Ennek dacára a vetítő estet megtartják, mert Bozóky Gyula honvédeőrcagy kíségtli a rendezőseget s az olasz és orosz harctéren készített saját felvételeiből mutat be remek képeket. Növeked a képek érdekességét, hogy Bozóky Gyula őrcagy maga kíséri szatszzerű magyarázatot a képeket s így a közönség bőbeszes kárpótlást nyer a vetítő előadás elmaradásáért.

* Egy horvát pártvezér halála. Budapesti tudósítónk jelenti: Zágrábból jelenti, hogy Starkovits Milán dr horvát pártvezér 56 éves korában tegnap elhunyt.

* Petroleum nem árusítható. Figyelmeztetem a petroleum árusításával foglalkozó nagy és kiskereskedőket, hogy a a birtokukban levő és részükre március hóra kitöltött petroleumot továbbá intézkedésemig, vagyis míg erre vonatkozó külön hirdetményemben nem rendelkezem, nem árusíthatják. Nagyvárad, 1917 március 10. Lukács Odón, polgármesterhelyettes.

* **Jeszenszky államtitkár halála.** Budapesti tudósítók jelentik: Jeszenszky Sándor államtitkár este fél 7 órakor Vas-utcai lakásán elhunyt. Két év óta vesébjára kinezse, amelyhez tüdőgyulladás is járult.

* **Liszt helyett búzát kap Bihar-megye.** A haditermény r.-t. egyik osztályfőnöke a megye lisztellátása ügyében tegnap Práter Barnabás alispánnal és a közelművel hivatalt vezetőjével fontos tanácskozással folytatott. A tanácskozás eredményeképp remélni lehet, hogy Bihar-megye már a márciusi liszt kontingensét gabonában kapja meg, ami azért fontos, mert ezután elkerülhetők lesznek a fennakadások, amelyek miatt fordultak elő, mert a liszt mennyiségét nem tudták elraktározni és így több havi mennyiség leszállítása lehetetlen volt. A 170 vagon liszt helyett havi 200 vagon gabona lesz Bihar-megye havi kontingense.

* **Hatósági munkaközvetítő Nagyváradon.** A kereskedelemügyi m. miniszter a hatósági, ipari, bányászati és kereskedelmi munkaközvetítés szervezése és ügyviteli tárgyában rendeletet adott ki, melyet a szombati hivatalos lap teljes terjedelmében közöl. Az 1916 évi XVI. tc. értelmében szervezendő munkaközvetítők célja a munka kínálatot és keresletet kielégíteni, hatáskörre az ipari munka minden nemére, valamint a bányászatra és a kereskedelemre is kiterjed. A szervezést illetőleg többek között Nagyváradon is létesül hatósági munkaközvetítő Bihar-megye és Nagyvárad város területére terjedő illetékességgel. Szervezeti szabályzatot a belügyminiszterrel egyetértéssel a kereskedelemügyi miniszter állapítja meg. A szervezet javadalmazását Nagyváradon a törvényhatósági bizottság állapítja meg. A munkaközvetítő mellé választmány alakítandó, a felügyeletet a városi tanács gyakorolja. Az ügyvitelt illetőleg a munkaközvetítő igénybevétele díjmentes és az irántételei jelentkezésre szolgáló nyomtatványokat az intést helyiségében a hivatalos órák alatt ingyen kell rendelkezésre bocsátani.

* **Zeppelin temetése.** A West-zeppelin-torony kápolnájában, Charlottenburg-ban pénteken volt Zeppelin gróf temetése. A ravatalon számtalan koszorút helyeztek el, köztük Károly királyét, a német császári pártét, az összes birodalmi és állami hatóságokét és sok tudós társaság koszorúját. — Zeppelin gróf özvegyén és a családtagjain kívül Vilmos császár és Augusta Viktória képviselői, Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár, valamint számos udvari méltóság és a berlini katonai parancsnok is megjelent. A holttest átszállítása a pályaudvarra katonai díszrel ment végbe. A koporsót lég-hajósok helyezték a királyi gyászkocsira, amely elé hat fekete mént fogtak. A gyászkocsit egy lég-hajósosztály és más berlini csapatok alkották. A tompított dobzó és a karérok hangjai mellett a gyászménet az auktó pályaudvar felé indult, ahonnan az elhunyt földi maradványait Stuttgartba szállították. A környék tanulóifjúsága az ut egy részén sorfalat állított.

* **Cipészek fataalp rendszerek tanfolyama.** A fataalp rendszer tanuló tanfolyamát a hajtó iparosok figyelmét felhívom, hogy a Budapesti tartandó tanfolyamra való jelentkezés céljából az ipar-tesztület hivatalában f. hó 13-án kedden délig jelentkezzenek. Nagyvárad, 1917. március 10. Czeglédy Jeremiás elnök.

* **A Kath. Népszövetség vasárnap délutáni vetítésteleje.** Vonzó és rendkívül érdekes vetítő előadást tart a Katholikus Népszövetség ma, 11-én délután 5 órakor a Katholikus Kör Szent László termében. A vetítő előadás műsora a következő:

Heti híradó (látvány. term.)
Az első álmom (életkép)
Reiner főherceg gyámant lakodalmá.
A kis csavargók (hum.)
A bocsólet öre (társ. dráma.)
A két gyáva (dráma.)
A néne a vásáron (hum.)
Háborus híradó (akt.)

* **Hadiújság Nagyváradon.** Arról értesítünk, hogy a hadügyminiszter új hadiújság kiadására adott engedélyt egy jónévi hírlapírónak. Az új lap Budapeston, esetleg a papírhiány miatt Nagyváradon jelenik meg.

* **Visszaélések a városi teper-tővel.** Érdekes p-naszt kaptunk, amelyet ajánlunk Lukács Ödön főjegyző figyelmébe. A panasz a következő: A városi hentes üzletekben igen izletes, jó teper-tőt árulnak bizonyos napokon elég olcsó áron. Igen sok szegény családnak nincs a drága huara pénzre, de az izletes teper-tő révén különösen a gyermekeknek tápláló és hűsítő teper-tőt venne, ha hozzájuthatna. A városi teper-tőt azonban legfeljebb a gombamódra elszaporodott bodegák kirakatalbau láthatja. Ugyanis a bodegák kellő időben valami módon értesülnek, hogy mikor van teper-tő nagy papírcsacokká felszerelve válogatott teper-tőt kapnak két-három kilogramm mennyiségben, amelyet aztán kisebb adagokban 10-12 fillérral dekánként árulnak el. — A panasz igazságáról mi is meggyőződünk s mivel biztosan tudjuk, hogy erről a vissza-élésről Lukács Ödön főjegyzőnek nincs tudomása ajánljuk a figyelmébe.

* **Halóközés.** Tippmann Anna 72 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Patófi-utca végén levő Tippmann szőlőből. Az elhunytat nagy és előkelő család gyászolja.

* **A városi konyha étlapja.** Tudatunk a város közönségével, hogy a városi konyha heti étlapja a következő: Vasárnap veszelt túrta leves, káposztafőzelék bősé- s sálettel, hétfő: marhahúsleves, babfőzelék, főttbús főttét, kedd: daraleves, savanyu- bús ogya sültfőttel, szerda: bibileves, má- kosleves, csütörtök: kőménymagleves, ká- posztafőzelék, kolbászfőttét, péntek: bir- gonyyalves, daratészta, szombat: kőszék- leves, babfőzelék, vagdalthús főttét. Nagy- várad 1917. március 10. Lukács Ödön, pol- gármesterhelyettes.

* **A nagyvárad ipartestületi Hitelesítőbizottság.** Az O. K. H. kötele- kebe tartozó nagyvárad ipartestületi Hitel- szövetkezet ma, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg rendezévi közgyűlést saját he- lyiségében.

* **Adományok a hadiárvák ré- szére.** Nagyvárad város árvaszkóház a hadiárvák segélyezésére újabban a követ- kező német adományok érkeztek: A „Sza- hadság“ gyűjtése: Moskovits Ági 10, Mos- kovits Klára 10, Fraifeld Mór 20, Dósi La- jóné 30, Nagyvárad ipartestület részvény- társaság 100 korona, mely összegnek a hadi- árvák javára a L. főkönyv II. kötet 129- lapján bevételvezeték. A nemzetiív ad- kozók ezután is fogadják a hadiárvák ne- vében az árvaszkó háts közönségét. Nagy- várad, 1917. március 8-án. Dr. Istvánffy István, árvaszkó elnök.

* **Köszönetnyilvánítás.** Kis leá- nyunk temetésén fájdalomunk enyhítése vé- ggett megjelent jó ismerősöknek eseten mon- duk halás köszönetet. Sáfán Albert és családja.

* **A véreb.** (A Vigadó mozgó uj slá- gere) Hatalmas bűnügyi dráma kerül ma bemutatásra a Vigadó mozgószínházba. Egy dugaszg amerikai pénzember naplójából vett izgalmas történet ez: A véreb címen. Rendkívül érdekes, pereről perere izgalma- sabb a dráma, amelynek mind a egyes sze- rplője mestersen játszik, a rendezés is első- rendű. A feltűnést keltő slágerdráma mel- lett érdeklődésre tarthatnak számot a leg- újabb háborús feltételek. Az előadások va- sárnap délután 3 órakor kezdődnek.

* **Uri házhoz több urasági inast ke- resnek.** Cím a kiadóhivatalban.

* **Bélyeggyűjteményeket** vasár- naponta délután 1/3 tól 1/4 ig a Simon régiségkereskedésben, Rákóczi ut.

* **Takarítónő jó bizonyítványokkal al- kalmaszást nyerhet.** Havi fizetés 70 kor. és 50 kor. mellékjövdelem. Rákóczi-ut 5. sz.

* **Irodába egyszerű könyvelésben jár- tas,** szépírásu komolyabb urileány keres- tik. Parkszálló.

* **Portáfiának 14-16 éves jéházból** való esinos fiu 80 kor. havikeresettel és ruházattal felvétetik Parkszállóban.

* **Értesítés.** Az Egyesült bihar- megyei kereskedelmi bank és központi takarékpénztár r. t. ezután közli t. üzlet- feleivel, hogy az V-ik hadikölcson-kötvények végleges címleteit a korábban kiadott pénz- téri elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

* **„Korona szappan-por.“** Nem kell szappan, sem sóda, sem mosópor. Hő- fűtésre mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyészintézet tanúsítvány. Egy félkilo doboz ára 25 kgr. ruhára 1 ko- rona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Ápolló drogeria“ Nagyvárad. Telefon 13-02.

* **Férfi gallér.** 800 drb használatlan új férfi gallér és 80 pár új női szines fűzőpő eladó. Cím megtehető „Fekete Sas és Zöldfa“ r. t. irodájában Saspassage. (Tele- fon 14-00)

* **Butorozott szobák** rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadó. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. (Zöldfa-épület.)

Szent László-tér 10 sz. alatt levő házunkban udvari kávéház helyiségei 1917 május 1-jére kiadó. Azonnal lehet értekezni Moskovits r.-t. irodájában.

ÖR felvétetik a Fekete Sashoz. Jelen- kezhetni a gondnok irodában. Sas-passage 24 számú lépcső.

Legújabb táviratok.

Az esti német jelentés.

Budapest, március 10. (Saját tudósítónk- tól.) A Wolff újságírás jelenté este: Páris időjárás miatt az Arera területén előtéri osztorozások folytak. A Champagnéban este a harci tevékenység megélenkült. Keleten nem történt különös esemény.

Mexikó szakít az Unióval?

Budapest, március 10. (Saját tudósítónktól.) A Newyork Herald je- lenté: A mexikói amerikai követ- tek figyelmeztették az Egyesült Államok polgárságát, hogy Mexi- kóból való utazásukról gondol- kodjanak.

A Feloskálvós **ROXIA** híres színi
Ar 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában és
Köcsy-nél 7/B

Igazságszolgáltatás.

Az új hadiezéllítási bűnper.
Hétfőn kezdi meg a nagyváradi királyi törvényszéknek gyorsított ügyekben itélkező első, ötös tanácsa Szöllőssy Gyula tanácselnök vezetésevel ifjabb Moskovits Mór, az Adria gőzhengermalom részvénytársaság igazgatója bűnpérek tárgyalását. A cím: hadiezéllítés körül elkövetett kártétel és a hadiérdek ellen elkövetett vétség. A tárgyalás reggel 9 órákor kezdődik a nyilvános. Valószínűleg a nacionale megállapítása után a királyi ügyész zárt tárgyalást indítványoz, azt a törvényezék hadi érdekből el is rendel. A tanak száma 50, a tárgyalás napokig fog tartani.

SZÍNHÁZ

A MAI SZINLAPOK.

Délután 3 órákor, fél helyárrakkal:

Családfő.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Csengeri Beredek, főkepenzcs — Sik Rezső
Dorothy, a felesége — J. Gazdy Aranka
Borogi Illés, a sógora — Szigeti Jenő
Mátyás fia, jogász — Ivány Jenő
Csengeri László unokatestvérük Tompa Béla
Csengeri Lili unokahuguk — Szebeni Margit
Dolores, spanyol táncosnő — Vigh Manci

Este fél 8 órákor, rendes helyárrakkal:

Dollár-papa.

A pénz komédiája 4 felvonásban

SZEMÉLYEK:

Koltay János, tanár — Bihari Ákos
Koltayné, a felesége — T. Pogány Janka
Gizi } leányai — Kassics Eszter
Kató } — Polgár Mariska
Dr. Szekeres Jenő — Tóth Elek
Hoffmann Tamás — Rákosi Ferenc
Iván — Tompa Béla
Rosenthal, orvos — Perényi Kálmán

Heti műsora

Vasárnap d. u.: Családfő.
Vasárnap este: Dollárpapa (Gábor Andor vígjátékának bemutatója.)
Hétfő: Dollárpapa.
Kedd: Dollárpapa.
Szerda: Dollárpapa.
Csütörtök: János vitéz
Péntek: Hó lesz az igazi férfi. A fronton. (Kálmán Andor, Ferenc Hugó, ifjú Matolay Károly és Hilf László színpadi alkotásának bemutatója.)
Szombaton délután: Nép és Hold.
Szombaton este: Liliomfy. (Szigligeti emléktűnnap.)
Vasárnap délután: Névtelen szízyony.
Vasárnap este: Drótosót.

A hét műsora.

A hét első három napját: hétfőt, keddet és szerdát a vasárnap esti bemutatásra kerülő Dollárpapa foglalja el, amelynek összes előadásaira máris tömegtelen az előjegyzés.

Csütörtökön egy kedves repriz tölti be az estét: Kecseh Pongrácz János vitéze, a mely annak idején száznál több szorosatos előadást ért és amelynek országos prima-donna versenyén a legnagyobb János vitéz lánzózerette, a vidéki primadornák közül a Szigligeti színház volt jules művésze: Károlyi L. ona nyerte meg az első díjat.

A János vitéz most teljesen új betanulással, érdekes szerepléssel és új díszletekkel kerül színre és bizonyára felebrerzi új től azt az óriási érdeklődést, amelyet bemutatása idején kelten tudott.

Rendkívül érdekesnek ígérkezik a hét péntekje, amelyen a Szigligeti színház drámai és operette együttes helyi szerzők színpadi alkotásait viszik sikerre.

Elsőként Kálmán Andor hangulata, a Hó lesz... kerül színre, utána az operette együttes tagjai Fornét Hugó és ifjú Matolay Károly operettejét, az igazi főhírt mutatják be. A fényes estét Hilf László birlapíró, hadnagy A fronton című drámai költeménye fejezi be.

Szombatot Szigligeti Ede emlékének szenteli a színház és ez alkalommal a Liliomfy kerül színre. Az előadás előtt dr. Klüger Aladár, a Szigligeti Társaság alelnöke tart konferenst.

Vasárnap este A drótosót et tüzte műsorja a színház.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a Családfő kerül színre, este pedig Gábor Andor pártalan alkalmi vígjátékát, a Dollárpapát mutatja be a társulat.

Uj virágcsarnok

Van szerencsém a mélyen tisztelt előkelő közörség nagybecsű tudomására adni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut Stern-féle házában, szemben a Széchényi szállodával, a mai kor kivánalmainak megfelelő

élő- és művirág kereskedést

nyitottam. Naponkint a legszebb élővirágok, valamint teljesen hűtőszobában tartott művirágok, délszaki növények nagy választékban kaphatók.

Lakodalmi és alkalmi csokrok, koszorúk izléses kivitelben, jutányos áron

A t. közönség b. pártfogását kérve vagyok

özv. Fehér Imréné
Rákóczi ut 10.

TELEFON: 15-89.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai

„Adria” R. T. Nagyváradon.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Vasárnap, hétfőn.

A véreb.

Hatalmas bűnügyi dráma.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

URANIA
mozgó-
színház

Vasárnap, hétfőn.

Az üdözött.

Dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Vasárnap, hétfőn.

Hollandi expres.

Detektiiv dráma 5 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

NYILTÉR

Olcsó Keti árjegyzék: árak.

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—30
Likőrpohár csiszolt üvegből	—30
Befőttes tányér csiszolt üvegből	—40
Teásészke fehér finom porcellán	—60
Mocacsészke színes finom porcellán	—80
Majolika gyümölcs tányér színezve	—60
Kávéscsupor színes finom porcellán	—60
Gyermekscsupor színes finom porcellán	—40
Színes festett vizespohár aranyozással	—80
Gyermek fülespohár csiszolt	—80
Évökánál jó erő fémből	—60
Vizeskancsó finom csiszolt üvegből	2—
Borosüveg finom csiszolt üvegből	2—
Befőttes állvány finom csiszolt üvegből	2—
Fűszer tartó finom majolika színezve	2—
Virág üvegváza színes díszítéssel	2—
Virág üvegváza színes aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	1—
Virág üvegváza színes üvegből	1—
Virágváza porcellán színes Roccoco	1—
Látképes emlék kávéshögre	1.50
Látképes emlék gyermekhögre	1.50
Szentképes aranyozott kávéshögre	1.50
Szentelt víztartó színes porcellánból	1—
Szentelt víztartó aranyozással	1.50
Szentelt víztartó színes dusaranyozással	2—
Szentelt víztartó finom aranyozással	8—
Kávédaráló amerikai patent	7—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	4—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	3—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	2—
Tűzálló barna porcellán tejes lábos	4—
Vizeskészlet színes festett aranyozással	5—
Boroskészlet színes festett aranyozással	5—
Söröskészlet színes festett aranyozással	5—
Likőrkészlet színes festett aranyozással	5—
Teáspohár valódi alpaca foglalattal	2—
China ezüst vajtartó finom kivitelben	5—
China ezüst gyümölcskosár finom kivitel	5—
China ezüst gyümölcs állvány színes	10—
Teáskés let színes roccoco aranyozással	12—
Kávéskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Feketéskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Mosdókészlet színes fayence felszerelve	12—
Rédlőkészlet színes roccoco aranyozással	36—

Eladás nagyban és kicsinyben.

Ablak üvegezés! Képkeretezés!

KOMLÓS TESTVEREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszáma 372.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR

Felolós szerkesztő:

PAPP KÁROLY

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók,
közönségét, hogy a legújabb rendszerű
" főzőedények,
" tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.
Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban telefon rendelésre díjmentesen
házhoz szállíthatók. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel
szünetes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja

55.

Főszerelő telefonja
55.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű főzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

nagy Sándor-u. 1.

nőlejtőben.

Főzőket a legelső dívat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kávé főzőkben egyenes
tartók, melltartók és hűtőkben nagy
választék. Főzőket választás végett ri-
gókra is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szüligetel
színház művésznőinek egyedül szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Kiadó legelő. Dusafalva határá-
ban 300 kishold területű legelő 1917 január
1-től bérbeadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Eladó olcsón 500.000 darab tégla. Ér-
tekezhetni a Nagyvárad Kereskedelmi és
Forgalmi bank részvénytársaságnál Rimanócy-
utca 6.

Ingtatlanok eladása és vétele.

Intézetünkönél ház- és egyéb ingatlanok
eladása és vétele dolgában több bejelentés
történt. Felhívjuk tehát azokat, akik ház
vagy más ingatlant

venni vagy eladni

akarunk, hogy ebbeli szándúkat intézetünk-
nél haladéktalanul

jelentsék be,

mert kitűnő összeköttetéseinknél fogva ez
igényeket a leggyorsabban és legkedvezőbbben
ki tudjuk elégíteni.

Az ingatlan átadások lebonyolítása ér-
deklében szükség esetén előnyös kölcsönök-
ről is gondoskodunk.

Ujvárosi Takarékpénztár r. t.
Nagyvárad, Szent-László-tér 5.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban egy és két szo-
bás lakások mellékhelyiségekkel május hó
1-re kiadók.

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmestornél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Több ház forgalmas helyen eladó.
Bővebbet a Nagyvárad Kereskedelmi és
Forgalmi banknál, Rimanócy-utca 6. szám.

Első magyar halkonzerv-
gyárból származó

prima oroszhal

leszállított árban

2 1/2 lt. üveg tartalma 120-130 db 13 K
2 1/2 " " tartalma 50-60 " 13 "
2 " " tartalma 70-80 " 9 "
Egy üveg vételnél.

100 üveg vételnél 50 fillér engedmény
500 " " 1 kor. "

Továbbá nagyobb mennyiségű
védjegyzett csomagolt **TEA**
30-40 % al olcsóbb a rendszeres
árnál

Ajánlom a t. vevőközönség b. figyelmébe.

Teljes tisztelettel

Zuckermann Salamon
Nagyipiac-tér 5. Telefon 757.

Uj könyvkötészet.

Van szerencsém a n. é. közönség
becses tudomására hozni, hogy a
Rákóczi-ut 20. sz. alatt, a volt
Bihar-nyomda r. t. házában egy a
mai kornak teljesen megfelelő

könyvkötészetet

rendeztem be, ahol minden e
szakmába vágó munkálatokat
jutányos árban készítek

Bátorodom hivatkozni negyed
évszázadon keresztül előbb a
Lóvai cégnél utóbb a Bihar-
nyomdánál mint munkavezető
eltöltött időmre és kérem azt
a sokoldalulag megnyilatkozott
bizalmat továbbra is szemé-
lyemnek átruházni.

Tisztelettel

Orenics Alajos.

!! Telefonszám 94. !!

Tanuló felvétetik.

Nagyteleky és Arany János
utca sarkán lévő házban
az emeleten egy modern
négy szobás lakás erkél-
lyel és mellékhelyiségekkel
május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy

üzlethelyiség

és egy souterrainban lévő
egy szobás lakás aug. 1-re
kiadó!

Értekezni lehet a házmester-
nél, vagy **INCZE** irodában,
Bémer-tér 3-ik szám alatt.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok,
**amerikai és sodrony-
ágybetétek**: összehajtos
ágyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kiünően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 db ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színe fest néhány perc alatt minden haját, bagaszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánszátoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczeremet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégey ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárban.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT, LINOLEUM

Nagyvárad, Rákóczi ut 5. Telefon 4-63.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő gyári árakon:

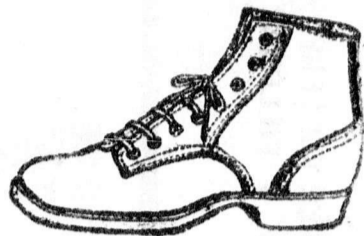
Nagybőg: 25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 14.40, 16.90, 19.40, 23.80.

Ia Hasi otti bőr 16.90, 20.—, 21.90, 27.50

Lébcx 18.20, 21.90, 24.40, 29.40.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, menetűtő órek és viszont el. dők engedményben részesülnek.

Bubla és Tarsa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben.

Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen: lisztes és gabonaszakokat, ponyvát, mindenféle legjobb kötőfűzet, kender és papirzsinegeket,

szalmazsákok, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedéllemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos keilékekben.

Szőlőtörkölyt

kiégetett vagy kiégetetlen állapotban legmagasabb árrban vásárolunk.

Moskovits Mór és fia
Részv. Társ. Kolozsvári-u.

Morza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsi-ülés, lábvédők és szerszámlakok raktára.

Eladó ház és szőlőbirtok!

Előnyös fizetési feltételek mellett egy magas földszintes ház és 3-8 tized hold szőlő eladó. Közelebbi felvilágosítás Sal Ferenc-utca 25. sz. alatt szerezhető.